

GIDS VOOR DE GEBRUIKERS VAN HET OCMW

POD MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE
BETER SAMEN LEVEN

SPP INTÉGRATION SOCIALE
MIEUX VIVRE ENSEMBLE

VOORWOORD

Een oplossing op maat, een stap naar een leven zonder miserie, de weg naar zelfredzaamheid of: praktische hulp die u er bovenop helpt. Dat is kort samengevat wat het OCMW voor u kan betekenen.

De OCMW's hebben als taak ervoor te zorgen dat elke mens die bij hen aanklopt, steun en zicht op beterschap krijgt. Beterschap die eindigt in een leven dat u zelf weer helemaal in handen neemt en houdt.

Dat aankloppen, is geen eenvoudige geste. Een mens houdt armoede, financiële problemen, sociale miserie of ziekte liever verborgen. Achter een gesloten voordeur. Met het voortuintje netjes onderhouden zodat niemand iets kan vermoeden. Dat is perfect begrijpelijk en precies daarom is deze gids er.

Dit boekje geeft u informatie over de werking van het OCMW en legt uit waarop u recht heeft. Zo bent u al een eind op weg en wordt het, en dat hoop ik van harte, gemakkelijker voor u om de deur te openen en bij het OCMW binnen te stappen.

Ik heb er het volste vertrouwen in dat elk OCMW zijn uiterste best zal doen om u te helpen.

Maggie De Block,

Staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding

DE WETTELIJKE SPELREGELS VAN HET OCMW

In elke Belgische gemeente of stad is er een OCMW.

De meeste mensen kennen het OCMW. Toch zijn er nog vele mensen die een verkeerd beeld hebben van wat het OCMW is en wie er waarvoor terecht kan. In de volgende bladzijden gaan we dieper in op een aantal wettelijke regels die voorschrijven wat een OCMW wel of niet kan doen en wat je kan en mag verwachten van het OCMW.

1. Wat kan het OCMW allemaal voor mij doen?

Het OCMW kan je op verschillende manieren helpen.

Sinds oktober 2002 praat men niet meer over het “bestaansminimum”, maar van het recht op maatschappelijke integratie. De wet betreffende het recht op maatschappelijke integratie gaat verder dan de oude wetgeving. Zij heeft bijzondere aandacht voor jongeren die nog geen 25 jaar zijn. De wet wil jou echter vooral een groot aantal mogelijkheden aanbieden om jouw kwaliteiten te ontwikkelen en jezelf te ontplooiën zodat je je eigen leven vorm kan geven en een inkomen kan verwerven door een betaalde job.

Om deze zelfstandigheid te verwerven zal het OCMW samen met jou nagaan wat de mogelijke pistes zijn: een betaalde job, een geïndividualiseerd project voor sociale integratie dat leidt naar werk, een vorming, een opleiding of studies. De wet voorziet verscheidene mogelijkheden

voor jongeren onder de 25 jaar die een job willen vinden of die kiezen voor een sociaal integratieproject.

In de drie maanden die volgen op je aanvraag gaat het OCMW samen met jou op zoek naar een job die aangepast is aan jouw mogelijkheden en waarbij, binnen de mate van het mogelijke, rekening gehouden zal worden met jouw wensen. Op voorwaarde natuurlijk dat je klaar bent om de arbeidsmarkt te betreden en je geen nood hebt aan een opleiding of bijkomende professionele werkervaring om werk te kunnen vinden.

Als je nog niet klaar bent om direct te beginnen werken of als je nog niet voldoende werkervaring hebt, zal het OCMW samen met jou een professioneel project uitwerken. Hierin zullen nauwkeurig alle stappen opgesomd staan die ondernomen zullen worden om je te helpen bij het vinden van een job en het moment waarop je een betaalde job zal hebben.

Als je je secundaire studies nog niet beëindigd hebt en alsnog je diploma wilt behalen of als je een hoger of universitair diploma wilt verwerven, kan je dit in overleg met het OCMW doen in het kader van het recht op maatschappelijke integratie. Het OCMW zal samen met jou een geïndividualiseerd project voor studenten uitwerken dat loopt tot het einde van je studies. Dit studieproject omvat de voorwaarden om er over te waken dat je op het einde van het schooljaar de beste slaagkansen hebt.

In elk geval, als je niet werkt en in aanmerking komt voor het recht op maatschappelijk integratie, ontvang je een leefloon.

Het recht op maatschappelijke integratie, waarvan het leefloon een onderdeel is, is aan een aantal voorwaarden verbonden. Het leefloon

is echter maar één van de vormen van hulpverlening van het OCMW. De opdracht van het OCMW is niet om je een inkomen toe te kennen, maar wel je de kans te bieden om terug zelfstandig je eigen leven in handen te nemen. Indien het mogelijk is, tracht men via een tewerkstelling je integratie in de maatschappij te verzekeren.

Maar ook als je geen leefloon krijgt, zal het OCMW altijd nagaan of het je toch niet verder kan helpen. Dit heet dan maatschappelijke dienstverlening. Elk OCMW kan zelf beslissen welke vorm van hulp zij het meest geschikt vindt.

Voorbeelden:

- *Je hebt geen recht op een leefloon omdat je niet aan één of meerdere voorwaarden voldoet. Het OCMW kan je andere (financiële) hulp geven.*
- *Je hebt te weinig geld om eten te kopen, maar toch heb je geen recht op het leefloon. Misschien beslist het OCMW je voedselbonnen te geven.*
- *Je bent uit je huurwoning gezet en je vindt niet meteen een andere woning. Het OCMW kan proberen tijdelijk een onderkomen te vinden.*

LEEFLOON

Altijd een geldbedrag

De wet bepaalt hoeveel geld je iedere maand kan krijgen:

1. Je leeft samen met één of meerdere personen waarmee je jouw huishouden gemeenschappelijk regelt = bedrag per samenwonende persoon: € 544,91
2. Je leeft alleen of je bent een dakloze met een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie gericht op je inschakeling in het beroepsleven of je integratie in de maatschappij = bedrag alleenstaande persoon: € 817,36
3. Je hebt een gezin ten laste met minstens één minderjarig ongehuwd kind: € 1.089,82 per maand. Als je in dit geval samenwoont met een partner, geldt dit bedrag voor jullie beiden samen.

Deze bedragen worden geïndexeerd en kunnen dus veranderen. Het gaat hier om de bedragen op 1 september 2013.

Opgepast: Deze bedragen kunnen verminderd worden, afhankelijk van het inkomen dat jij of je partner hebt (zie verder).

MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING

Het kan gaan om:

- Financiële steun (voorschotten op werkloosheidsuitkeringen, kinderbijslag, pensioenen, enz.)
- Hulp in natura (voedsel, woning, verwarming, enz.)
- Een aanvraag om een referentieadres door een dakloze
- Andere hulp (huurwaarborg, medische hulp, psychologische of sociale begeleiding, hulp bij het beheer van je budget, enz.).

Ook een gerechtigde op het leefloon kan bijkomende maatschappelijke dienstverlening vragen.

Het OCMW beslist zelf over het soort dienstverlening (voedsel, woning, enz...). De hulp is beperkt tot wat echt nodig is.

Voorbeelden:

Je ontvangt maandelijks een bepaald bedrag dat al iets hoger is dan het leefloon, maar je hebt hoge medische kosten die je niet kan betalen. Het OCMW kan ze eventueel ten laste nemen.

Indien het leefloon of het pensioen dat je ontvangt niet volstaat om menswaardig te leven, dan kan je eventueel aanvullende steun krijgen.

LEEFLOON

Je bent ofwel:

- Minstens 18 jaar oud,
- Jonger dan 18 jaar en:
 - je bent ontvoegd door het huwelijk,
 - je bent zwanger,
 - je hebt kinderen ten laste.

Het OCMW doet een sociaal onderzoek.

Het gaat na of je aan de voorwaarden voldoet.

Je moet alle nodige inlichtingen geven.

Het leefloon wordt in principe voor onbepaalde duur toegekend. Het OCMW gaat ten minste een maal per jaar na of je situatie niet veranderd is (bijkomend inkomen, gaan samenwonen, enz.).

Indien je situatie verandert, moet je het OCMW daarvan onmiddellijk op de hoogte brengen.

Het OCMW kan soms het leefloon terugvorderen, bijvoorbeeld wanneer je valse verklaringen hebt afgelegd om het leefloon te krijgen of als achteraf blijkt dat je toch recht had op andere inkomsten.

MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING

Je leeftijd speelt geen enkele rol. Als je minderjarig bent, moet de aanvraag in principe wel door je ouders gebeuren (behalve enkele uitzonderingen).

Zo nodig kan het OCMW een sociaal onderzoek doen.
Het gaat na of je de hulp effectief nodig hebt.
Je moet alle nodige inlichtingen geven.

De maatschappelijke dienstverlening kan voor een bepaalde duur (speciale, financiële of andere hulp) of voor onbepaalde duur (bijv. financiële steun die overeenstemt met het leefloon) worden toegekend. Het OCMW kan op elk moment nagaan of je toestand niet veranderd is en of je de maatschappelijke dienstverlening nog nodig hebt.

Indien je situatie verandert, moet je het OCMW daarvan onmiddellijk op de hoogte brengen.

De maatschappelijke dienstverlening kan soms worden teruggevorderd.
Het OCMW kan je daarover meer inlichtingen geven.

Wat moet ik doen om hulp van het OCMW te krijgen?

Je stapt het beste zelf naar het OCMW. Als je dat wilt, dan mag je je laten vergezellen door een persoon die je zelf kiest. Je legt je situatie uit aan de maatschappelijk werker van het OCMW, die uiteraard gebonden is door het beroepsgeheim. De maatschappelijk werker moet je inlichtingen geven over je rechten en plichten.

Voorbeeld:

Je vraagt om voedsel, maar je hebt in feite recht op het leefloon omdat je aan alle voorwaarden voldoet. Het leefloon moet je dan worden toegekend, ook al heb je daar niet uitdrukkelijk naar gevraagd.

- Indien je dringende materiële hulp nodig hebt, dan kan alleen de voorzitter van het OCMW je onmiddellijk helpen. De maatschappelijk werker zal je uitleggen wat je hiervoor moet doen.
- Als je een aanvraag voor steun doet, is het belangrijk dat je het OCMW niet verlaat zonder “ontvangstbewijs”. Het OCMW is verplicht om je dit ontvangstbewijs te geven. Dankzij dit document kan je later bewijzen op welke datum je je aanvraag hebt gedaan. Je bewaart dit ontvangstbewijs, ook al wordt de aanvraag geweigerd.
- Indien je het ontvangstbewijs toch niet ontvangt, stuur je een aangezekende brief gericht aan het OCMW:

“bij deze bevestig ik dat ik aanwezig was tijdens het spreekuur op .. /.. /.... (datum) om er (het leefloon, een ander soort hulp) aan te vragen.”

Je kan de brief ook afgeven op het OCMW en met datum laten aftekenen voor ontvangst.

→ Waarom is een ontvangstbewijs met datum zo belangrijk? Omdat de eventuele hulp je zal worden toegekend vanaf de datum van de aanvraag. Ook wanneer de hulp je eerst wordt geweigerd en je deze hulp later toch krijgt nadat je in beroep bent gegaan (zie verder).

Mag ik aan elk OCMW om hulp vragen?

In elke Belgische gemeente is er een OCMW. In een aantal steden zijn er wijkcentra of lokale antennes waar men ook terecht kan. Je moet je aanvraag doen bij het OCMW van de gemeente waar je feitelijk leeft en gewoonlijk verblijft. Er zijn wel enkele bijzondere situaties:

Als je in een instelling verblijft zoals een opvangtehuis, een psychiatrische instelling of een rusthuis : Het OCMW dat je vraag moet behandelen is dat van de gemeente waar je in het bevolkingsregister bent ingeschreven.

Als je dakloos bent en niet verblijft in een instelling : Het OCMW van de plaats waar je feitelijk verblijft op het moment van de hulpaanvraag, moet je steunvraag onderzoeken.

Als je voltijds student bent : Je kan je richten tot het OCMW van de gemeente waar je op het moment van de aanvraag ingeschreven bent in het bevolkings- of vreemdelingenregister. Dit OCMW blijft bevoegd voor je aanvragen voor de hele ononderbroken duur van je studies.

Indien het OCMW zich onbevoegd verklaart, moet het je aanvraag binnen de 5 dagen doorzenden naar het OCMW dat wel bevoegd is. Men moet dit schriftelijk aan je mededelen en de reden geven waarom men denkt niet bevoegd te zijn. Zolang je aanvraag niet is doorgestuurd en men je de reden hiervoor niet heeft medegedeeld blijft het eerste OCMW verplicht om je aanvraag te behandelen.

Als het tweede OCMW zich ook onbevoegd verklaart, moet het dit onmiddellijk aan de federale administratie melden. Zij beslist dan, na onderzoek en binnen de 5 werkdagen, welk OCMW bevoegd is om jou verder te helpen.

2. Wanneer heb ik recht op maatschappelijke integratie, ofwel via een leefloon, ofwel via een tewerkstelling?

Het leefloon is een financiële uitkering die je kan ontvangen als je aan de voorwaarden ervoor voldoet.

VOORWAARDE 1: nationaliteit

- Je bent ofwel
- Belg,
 - staatloos,
 - een erkende vluchteling,
 - E.U-burger of familielid dat hem begeleidt of zich bij hem voegt met een verblijfsrecht voor meer dan 3 maanden, Deze categorie van personen geniet pas na de eerste drie maanden van dit verblijf

- het recht op maatschappelijke integratie,
→ als vreemdeling in het bevolkingsregister ingeschreven.

VOORWAARDE 2: leeftijd

- Je bent ofwel → minstens 18 jaar oud,
→ jonger dan 18 jaar en:
→ je bent ontvoegd door het huwelijk,
→ je bent zwanger,
→ je hebt kinderen ten laste.

VOORWAARDE 3: werkelijke verblijfplaats in België

Je verblijft gewoonlijk en bestendig in België op legale wijze. Het OCMW kan niet eisen dat je een huurcontract, een woonst of een inschrijving in het bevolkingsregister hebt.

VOORWAARDE 4: onvoldoende inkomen hebben

Je hebt geen inkomen of een inkomen dat lager is dan het leefloon. In het laatste geval past het OCMW enkel het verschil bij.

Voorbeeld:

Het inkomen dat een alleenstaande verdient met uitzendarbeid is in sommige maanden lager dan het bedrag van het leefloon. Het OCMW past die maanden het verschil bij. Je behoudt het recht op het leefloon, ook wanneer je door vrienden tijdelijk en kortstondig wordt geholpen of wanneer je in een opvangtehuis bent opgenomen. Deze instelling kan dan wel een tegemoetkoming in de verblijfskosten vragen.

Verderop leggen we uitgebreid uit wat het OCMW als inkomen beschouwt.

VOORWAARDE 5: je bent bereid te werken

Deze voorwaarde geldt tenzij je gezondheid en je specifieke situatie het je niet zouden toelaten te werken.

Het OCMW kan je eventueel een betrekking voorstellen in het kader van artikel 60, § 7 of artikel 61 van de organieke wet van 8 juli 1976, waardoor je je sociale rechten (o.a. jouw werkloosheidsuitkering) kan terugkrijgen en/of werkervaring kan opdoen.

VOORWAARDE 6: je rechten laten gelden op uitkeringen die je kunt genieten op basis van de Belgische of buitenlandse sociale wetgeving.

Het leefloon is het allerlaatste sociale vangnet. Als je werkelijk al het mogelijke hebt gedaan om op een andere wijze aan een inkomen te geraken, bijvoorbeeld via een werkloosheidsuitkering of tegemoetkomingen aan personen met een handicap of anderen, dan pas heb je recht op een leefloon. Het OCMW kan je hierbij helpen.

Het OCMW kan van jou vragen dat je eerst je rechten doet gelden ten aanzien van diegenen die verplicht zijn jou te onderhouden. Je onderhoudsplichtigen kunnen je ouders of je kinderen zijn, je (ex-) echtgeno(o)t(e) of je adoptiekinderen of -ouders.

Ben je tussen 18 en 25 jaar oud en wil je een studie volgen met voltijds leerplan of wil je dat het OCMW je helpt zoeken naar een geschikte job, dan moet je een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie afsluiten. Dit contract bevat stappen die je moeten helpen met het realiseren van jouw doelen.

Dit contract is een project op maat, dat in samenspraak en overleg met je wordt uitgewerkt om je recht op maatschappelijke integratie

door tewerkstelling te realiseren. Een dergelijk contract kan ook worden gesloten met een persoon vanaf 25 jaar, ofwel op verzoek van het OCMW, ofwel op verzoek van de persoon zelf.

Wat telt mee bij het berekenen van mijn inkomen?

In principe komen alle bestaansmiddelen in aanmerking van welke aard of oorsprong ook, zoals het beroepsinkomen, sociale uitkeringen, inkomen uit roerende en onroerende goederen, onderhoudsgeld voor je zelf, voordelen in natura, enz..

Het OCMW kan je hier meer gedetailleerdere informatie over geven.

Voor diegenen die er meer over willen weten, gaan we hieronder dieper in op het inkomen van de mensen waar je mee samenwoont en het inkomen uit onroerende en roerende goederen.

I. Het inkomen van de personen waar je mee samenwoont en waarmee je een huishouden vormt.

- Het inkomen van de persoon waar je mee samenwoont en waarmee je een koppel vormt telt mee voor het berekenen van je inkomen. Alles wat die persoon meer verdient dan €544,91 (= bedrag samenwonende) telt mee om jouw inkomen te berekenen.
- Als je samenwoont met (één van) je ouders of (één van) je meerderjarige kinderen kan het OCMW hun inkomen boven €544,9 ook meetellen. Het OCMW kan echter zelf beslissen om dit inkomen niet mee te tellen of slechts een gedeelte ervan.
- Als je aanspraak maakt op een leefloon als persoon met een gezinslast, wordt het volledige inkomen van je partner in aanmerking genomen.

2. Het inkomen dat je hebt uit onroerende goederen.

Onroerende goederen is een verzamelnaam voor huizen, gebouwen en gronden. Het inkomen dat je hier uit hebt telt mee bij de berekening van je inkomen. Belangrijk om te weten is dat men niet de waarde van het onroerende goed op zich in aanmerking neemt, maar wel het kadastraal inkomen ervan. Het kadastraal inkomen is het inkomen dat je theoretisch met die grond of het huis zou verdienen als je het zou verhuren. Voor elke grond, gebouw of huis in België werd dit bedrag vastgelegd voor de belastingen.

- Als je een huis bezit, telt het kadastraal inkomen ervan mee als inkomen, maar niet alles. Er werd een grens ingevoerd van € 750 dat wordt verhoogd met € 125 voor elk kind waarvoor je kinderbijslag krijgt. Alles wat boven die grens zit wordt met 3 vermenigvuldigd en telt mee als inkomen.
- Als je je onroerend goed verhuurt, telt men de huur mee als inkomen in plaats van het kadastraal inkomen, als die huur hoger is.
- Voor gronden bedraagt de vrijstelling € 30. Het kadastraal inkomen dat hierboven zit, wordt ook met 3 vermenigvuldigd.
- Wanneer je een lening hebt afgesloten om je eigen huis te kopen, wordt de interest die je moet betalen binnen bepaalde grenzen afgetrokken van je inkomen.

3. Het inkomen dat je hebt uit roerende goederen

Roerende goederen zijn geld en andere waardepapieren zoals aandelen of obligaties. Als inkomen telt hier de rente die je hiervoor zou kunnen krijgen.

- Je roerende kapitaal dat minder is dan € 6.200, telt niet mee voor de berekening van je inkomen.
- De schijf tussen de € 6.200 en € 12.500 telt voor 6 % mee.
- Alles boven de € 12.500 telt mee voor 10 %.

In geval je een gemeenschappelijke rekening hebt, moet jouw aandeel in het geheel berekend worden.

Wat telt niet mee bij het berekenen van mijn inkomen?

Normaal tellen al je inkomsten mee bij het berekenen van je inkomen. Een vastgestelde lijst van inkomsten telt echter niet mee:

- De financiële steun van het OCMW,
- De kinderbijslag die je krijgt voor je kinderen,
- Het onderhoudsgeld dat je krijgt voor de ongehuwde kinderen die je ten laste hebt,
- Een gedeelte van het geld dat je verdiende via het Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap (PWA),
- Voor maximaal 6 maanden: de premies die je kan krijgen als je een individuele beroepsopleiding volgt,
- De verhuis-, installatie- of huurtoelage,
- De studie- of schooltoelage voor jezelf of je kinderen,
- De toelagen, uitkeringen en bijslagen die je krijgt als je een jongere opvangt,
- De vergoeding die je ontvangt als voogd voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen,
- Het terugvorderbare belastingskrediet,
- Het presentiegeld dat je krijgt als je in de provincieraad, gemeenteraad of raad voor maatschappelijk welzijn zetelt,

- Niet-regelmatige giften van instellingen of personen,
- De frontstrepen- en gevangenschapsrenten,
- De renten verbonden aan een nationale orde op grond van een oorlogsfeit,
- De toelages in het kader van de zorgverzekering,
- De vergoedingen van de Duitse overheid voor de gevangenhouding tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Mag ik nog iets verdienen als ik een leefloon krijg?

Ja, je mag nog iets verdienen. Om mensen die een leefloon krijgen aan te moedigen een job te zoeken of een beroepsopleiding te volgen, is een deel van het inkomen hieruit vrijgesteld. Drie jaar lang wordt er enkel het bedrag boven de grens van € 234,55 netto-inkomsten per maand meegeteld als inkomen voor de berekening van het leefloon.

Voor studenten geldt deze vrijstelling voor de ganse duur van de studie. Voor studenten die een studietoelage krijgen, is die grens € 65,42 per maand.

Als het om onregelmatige artistieke activiteiten gaat, bedraagt het vrijgesteld bedrag € 2.814,65 per jaar. Artistieke activiteiten zijn het maken of vertolken van artistieke werken, waaronder de audiovisuele en beeldende kunsten, muziek, literatuur, spektakels, decorontwerpen en choreografie.

3. Bestaan er andere rechten of voordelen waarop ik aanspraak kan maken als rechthebbende op het leefloon?

De gerechtigden op maatschappelijke dienstverlening en leefloon kunnen

eveneens aanspraak maken op bepaalde rechten of voordelen, zowel op federaal als op gewestelijk niveau, voor zover aan de voorwaarden, bepaald voor elke maatregel, is voldaan.

Wat de gezondheidszorg betreft:

→ Het recht op de verhoogde tegemoetkoming in de sector van de gezondheidszorg:

de gerechtigden op de verhoogde tegemoetkoming kunnen, onder andere, hogere terugbetalingen ontvangen voor verzorging en medicatie. Indien je hierover meer wil weten, neem contact op met je ziekenfonds of raadpleeg:

www.socialsecurity.fgov.be

www.hziv.be

www.riziv.be

www.health.fgov.be

www.masecu.be

Wat het openbaar vervoer betreft, gaat het om:

→ De reductiekaart NMBS:

De gerechtigden op de verhoogde tegemoetkoming in de gezondheidszorg kunnen aanspraak maken op een reductiekaart van de NMBS. Voor meer informatie neem je best contact op met je ziekenfonds.

→ Het abonnement "S" van de MIVB:

De gerechtigden op het leefloon of het equivalent leefloon die wonen in een van de 19 gemeenten van het Brussels Gewest en die ten laste zijn van een van de 19 Brusselse OCMW's kunnen

een gratis abonnement genieten, genoemd “abonnement S”. Voor meer informatie, neem contact op met de MIVB of raadpleeg de volgende site:

<http://www.mivb.be/abo-s.html?l=nl>

→ VG Netabonnement “De Lijn”:

De gerechtigden op het leefloon, het equivalent leefloon of personen die verblijven in een lokaal opvanginitiatief kunnen een Buzzy Pass of een Omnipas kopen voor een periode van een jaar. Voor meer informatie, neem contact op met De Lijn of surf naar: www.delijn.be

In familiezaken gaat het om:

→ Bijkomende sociale kinderbijslag en verhoogde kinderbijslag:

Bepaalde categorieën van uitkeringsgerechtigden kunnen verhoogde kinderbijslag ontvangen. Voor individuele vragen, neem je best contact op met je kinderbijslagfonds. Voor algemene vragen kan je contact opnemen met de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers (RKW) op 0800 94 434 of surf naar de site: www.rkw.be

→ Specifieke hulp bij de betaling van onderhoudsgeld ten gunste van kinderen of van bijdragen voor geplaatste kinderen:

Een “onderhoudsplichtige” in de zin van artikel 68 quinquies van de wet van 8 juli 1976 die niet aan zijn verplichtingen kan voldoen omwille van een precaire persoonlijke situatie kan hulp vragen aan het OCMW van zijn gemeente. Voor meer informatie, kan je contact opnemen met je OCMW of kan deze site raadplegen: www.mi-is.be

Wat energie betreft:

→ Het sociaal tarief gas en elektriciteit:

Bepaalde klanten kunnen verminderde tarieven genieten of "specifieke sociale tarieven" voor gas en elektriciteit, ongeacht hun leverancier. Voor meer informatie, neem je best contact op met je OCMW.

→ De verwarmingstoelage:

Het gaat om een tegemoetkoming van het OCMW in de kosten van de brandstoffactuur, met als doel een woning te verwarmen. Voor meer informatie, kan je contact opnemen met je OCMW of de volgende sites:

www.mi-is.be

www.verwarmingsfonds.be

→ Het gas- en elektriciteitsfonds:

dit fonds laat toe om personen te helpen die niet in staat zijn om hun gas- en elektriciteitsfactuur te betalen. Voor meer informatie, kan je contact opnemen met je OCMW

Wat de juridische hulp betreft:

→ De juridische hulp van de tweede lijn:

Bepaalde personen kunnen een advocaat toegewezen krijgen om hen bij te staan in het kader van een gerechtelijke of administratieve procedure of voor een meer diepgaand advies. Voor meer informatie, neem je best contact op met het bureau voor juridische bijstand of raadpleeg je de volgende site:

<http://www.belgium.be/nl/justitie/slachtoffer/rechtsbijstand/>

Wat telefonie betreft:

→ Het sociaal telefoontarief voor personen die voorafbetaalde kaarten gebruiken:

Voor meer informatie, neemt je best contact op met je OCMW.

Wat de vrijstellingen van bepaalde taksen betreft:

→ De vrijstelling van het kijk- en luistergeld in het Waalse Gewest:

Bepaalde natuurlijke personen kunnen worden vrijgesteld van de betaling van deze heffing. Voor meer informatie, kan je contact opnemen met:

Service Radio- Télévision Redevances de la Région wallonne,

Avenue Gouverneur Bovesse 29, 5100 Jambes

T. 081/33.02.11 - F. 081/33.02.01

Of de site:

<http://www.wallonie.be/fr/demarche/detail/3161>

→ De vrijstelling op de gewestelijke Brusselse belasting ten laste van de gezinshoofden:

Bepaalde personen worden vrijgesteld van de betaling van deze belasting. Voor meer informatie, kan je contact opnemen met:
het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

PB 129, Brussel 21 te 1210 Brussel

Of het document downloaden op:

<http://www.bruxelles.irisnet.be/services-en-ligne/vivre-a-bruxelles/fiscalite-regionale-personnes-privees>

4. Wat gebeurt er na mijn aanvraag bij het OCMW?

- Een maatschappelijk werker van het OCMW zal een sociaal onderzoek instellen om na te gaan of je recht hebt op maatschappelijke integratie via een tewerkstelling of het leefloon of op andere maatschappelijke dienstverlening.
- De maatschappelijk werker stelt een dossier op. Op basis van dit dossier zal de Raad voor Maatschappelijk Welzijn (of een ander orgaan met gelijke beslissingsmacht) een beslissing nemen.
- Zowel voor het leefloon als voor de maatschappelijke dienstverlening kan je bijkomende inlichtingen vragen over de inhoud van je dossier.
- Voor een aanvraag voor het leefloon heb je het recht om gehoord te worden door de Raad voor Maatschappelijk Welzijn (of een ander orgaan) vooraleer de beslissing over je aanvraag wordt genomen.
- Je kan je laten bijstaan of vertegenwoordigen als je dit schriftelijk gevraagd hebt. Dit recht is niet voorzien voor een aanvraag om maatschappelijke dienstverlening, maar je mag het altijd vragen.

- Binnen de 30 kalenderdagen vanaf de dag waarop jouw aanvraag werd ingediend, moet de Raad voor Maatschappelijk Welzijn een beslissing nemen.
- Is de beslissing genomen, dan moet het OCMW je binnen de 8 dagen iets laten weten. Dit gebeurt met een brief, die aangetekend wordt opgestuurd of die je wordt overhandigd. Je tekent dan het ontvangstbewijs.
- Het OCMW kan je aanvraag goedkeuren, maar ook weigeren. Bij een weigering van je aanvraag moet het OCMW duidelijk de redenen schriftelijk vermelden waarom je geen recht hebt op het leefloon of op maatschappelijke dienstverlening.
- Als je het niet eens bent met de redenen van die weigering, of als er helemaal geen redenen worden vermeld, dan kan je tegen de beslissing van het OCMW in beroep gaan bij de arbeidsrechtbank. Ook als de Raad voor Maatschappelijk Welzijn geen beslissing genomen heeft binnen de voorziene termijn, kan je een beroepsprocedure opstarten bij de arbeidsrechtbank. Daar wordt je aanvraag dan helemaal opnieuw onderzocht (zie verder).

Wat is een sociaal onderzoek?

Om na te gaan welke hulp het meest geschikt is, moet het OCMW onderzoeken wat je situatie is. Het is dus een individueel onderzoek dat het mogelijk maakt dat de hulp op jouw maat gebeurt. Het is dan ook belangrijk dat je actief meewerkt aan dit onderzoek en alle nodige gegevens verstrekt. Als er inlichtingen ontbreken en je zelf niet in staat bent om ze te verschaffen, kan het OCMW deze zelf opzoeken. Door deze informatie krijgt het OCMW een duidelijk beeld van jouw sociale en

financiële situatie. Het onderzoek mag echter ook niet verder gaan dan het opsporen van de gegevens die nodig zijn voor het beoordelen van jouw aanvraag.

Als je een leefloon aanvraagt, gaat het OCMW in het bijzonder de volgende zaken na:

- Je identiteit en je materiële en sociale toestand, evenals die van de personen waar je mee samenwoont,
- Je inkomen,
- Bepaalde vormen van steun die je vroeger al hebt gekregen van het OCMW. Dit is belangrijk om na te gaan, waar je recht op hebt. Zo kan je bijvoorbeeld maar 1 keer in je leven een installatiepremie voor daklozen krijgen.

Om na te gaan of je onroerende of roerende inkomsten hebt, of recht hebt op bijvoorbeeld een werkloosheidsvergoeding, moet het OCMW jouw toestemming vragen om dit bij de banken, de belastingen of de sociale zekerheid na te gaan.

5. Wat moet ik doen als ik niet akkoord ga met de beslissing van het OCMW?

Je kan de beslissing betwisten en kosteloos in beroep gaan wanneer het OCMW:

- een beslissing neemt waarmee je niet akkoord gaat,
- geen enkele beslissing neemt binnen de voorziene termijn,
- zich onbevoegd verklaart.

Het beroep moet ingesteld worden bij de arbeidsrechtbank

- Het adres van de rechtbank is vermeld op de achterkant van de beslissing van het OCMW. Als het OCMW geen beslissing genomen heeft of als je niet op de hoogte werd gebracht van de genomen beslissing, kan je beroep aantekenen bij de arbeidsrechtbank van je woonplaats.
- De procedure is volledig kosteloos.
- Je loopt geen enkel risico.
- Je kan je laten bijstaan of vertegenwoordigen:

- Door een advocaat

Indien je niet over de nodige financiële middelen beschikt, kan je je richten tot het Bureau Consultatie en Verdediging van jouw arrondissement (of het Justitiehuis als er één bestaat) om een "pro deo" advocaat te krijgen. Personen die onvoldoende middelen hebben om een advocaat te betalen, kunnen er wel recht op hebben: het gaat dan om een "pro deo" advocaat.

Naargelang jouw financiële situatie zal je dan een kleine bijdrage moeten betalen. In sommige gevallen kan je zelfs gratis van deze dienst genieten. Je kan vragen naar een advocaat die gespecialiseerd is in sociaal recht en in de OCMW-wetgeving.

- Door een afgevaardigde van een sociale organisatie,

- Door je echtgenoot of

- Door een familielid (of een familielid van je echtgenoot).

Opgelet: je moet deze persoon een schriftelijke volmacht geven en het akkoord van de rechter krijgen.

Hoe kan ik in beroep gaan?

- Je stuurt een brief naar de griffie van de arbeidsrechtbank van je woonplaats (of van de plaats die vermeld staat op de beslissing van het OCMW). In je brief schrijf je waarom je niet akkoord gaat met de beslissing van het OCMW. Je voegt daarbij een fotokopie van het "ontvangstbewijs" van je aanvraag én een kopie van de beslissing van het OCMW waar je het niet mee eens bent.
Indien het OCMW geen beslissing heeft genomen, dan schrijf je dat in je brief. Je kan deze brief ook samen met een medewerker van een sociale organisatie schrijven.
- Je kan ook zelf naar de griffie van de arbeidsrechtbank gaan. Meestal heeft men daar voorgedrukte formulieren om beroep aan te tekenen. Op het formulier vermeld je de redenen waarom je het niet met het OCMW eens bent. Je overhandigt een fotokopie van je ontvangstbewijs en ook een kopie van de beslissing van het OCMW waar je het niet mee eens bent.
Indien het OCMW geen beslissing heeft genomen, dan schrijf je dat op het formulier.
- Bij de rechtbank onderzoekt de rechter je aanvraag.
Op basis van de door jou en het OCMW aangehaalde feiten neemt de rechter een beslissing. Hij kan zowel jou als het OCMW in het gelijk stellen. Het vonnis wordt in principe slechts na één maand definitief. Zowel jij als het OCMW kunnen in hoger beroep gaan bij het Arbeidshof.

Indien je wenst dat het vonnis onmiddellijk toegepast wordt, kan je de rechter vragen dat hij zijn vonnis "uitvoerbaar bij voorraad" maakt.

(Je vraagt dit best aan het begin van de procedure).

In dit geval annuleert en vervangt de beslissing van de rechter onmiddellijk de beslissing van het OCMW. Je loopt dan wel het risico dat je het OCMW moet terugbetalen indien het in hoger beroep gaat bij het arbeidshof en de beslissing van de arbeidsrechtbank laat vernietigen.

Hoeveel tijd heb ik om tegen de uitspraak in beroep te gaan?

Je hebt een beslissing ontvangen waarmee je niet akkoord gaat:

Je moet het beroep indienen binnen de 3 maanden die volgen op deze beslissing.

Je hebt geen beslissing ontvangen:

Het beroep moet worden ingediend binnen de 3 maanden na de vaststelling van het gebrek aan beslissing van het OCMW.

Hoeveel kost dit?

De kosten van de rechtszaak worden steeds door het OCMW betaald, ook als je verliest. Als je verliest, moet je wel zelf de kosten voor je advocaat betalen, behalve als je een pro-deo advocaat had. Je moet wel de kosten van de rechtszaak betalen wanneer je misbruik maakte van de beroepsmogelijkheid.

HET OCMW: WAAR OF NIET WAAR?

In elke Belgische gemeente of stad is er een OCMW. De meeste mensen kennen het OCMW. Toch zijn er nog vele mensen die een verkeerd beeld hebben van wat het OCMW is en wie er waarvoor terecht kan. Hieronder gaan we even dieper in op de meest voorkomende verkeerde ideeën die er over het OCMW bestaan.

Het OCMW is er alleen voor mensen die diep in de miserie zitten

Niet waar!

Sommige mensen denken dat het OCMW er alleen is voor mensen die in de miserie zitten en geen geld meer hebben. De overheid richtte in 1976 in alle Belgische steden en gemeenten een OCMW op om aan iedereen het recht op een menswaardig bestaan te garanderen. Het OCMW moet hiervoor aan iedereen de nodige maatschappelijke dienstverlening geven. Iedere inwoner van zijn stad of gemeente kan bij het OCMW terecht om een oplossing te vinden voor zijn problemen. Dit zonder onderscheid te maken tussen rang of stand, huidskleur of godsdienst.

Een aantal oplossingen, zoals het leefloon, zijn wettelijk voorbehouden aan mensen die zelf niet over de nodige middelen beschikken om menswaardig te leven. Voor anderen kan de hulp bestaan uit adviezen, een begeleiding of tijdelijke financiële of materiële steun bij bijzondere moeilijkheden. Afhankelijk van de gemeente, beheert het OCMW een

gevarieerd aantal diensten zoals ziekenhuizen, bejaardenwoningen, rechtshulp, schuldbemiddeling, kinderopvang, mindermobielen centrale, poetshulp, sociale woningen, ...

Mijn problemen zijn zo moeilijk en ingewikkeld. Er is niemand die mij kan helpen, zelfs het OCMW niet

Niet waar!

De maatschappelijk assistenten kregen een opleiding om met vele problemen om te gaan. Zij kunnen echter ook niet alles weten en kennen. Daarom ontwikkelden vele OCMW's nog extra gespecialiseerde diensten zoals rechtshulp of schuldbemiddeling. Daarnaast werken de OCMW's samen met andere gespecialiseerde diensten zoals diensten voor begeleid wonen of diensten die ondersteuning geven bij opvoedingsproblemen bij de kinderen. De maatschappelijk assistenten zullen je gericht doorverwijzen als zij vinden dat een andere dienst beter geschikt is om bepaalde problemen te behandelen.

Om hulp te krijgen, zal het OCMW mij verplichten om een aantal dingen te doen die ik niet wil doen. Ik zal zelf niet meer kunnen beslissen over mijn eigen leven

Niet waar!

De enige goede hulp, is die vorm van hulp waar je zelf achter kan staan. Het uiteindelijke doel is dat je terug opnieuw in staat bent om zelf je eigen leven in handen te nemen. Wel is het zo dat het OCMW bij de oplossingen die het je voorstelt, zich moet houden aan de regels en de wetten die de gemeentelijke, Vlaamse en Federale overheden opleggen. Zo is het bedrag van het leefloon wettelijk vastgelegd en in heel België

gelijk. Als het OCMW je meer wil geven, kan dat, maar moet het dan zelf bijbetalen.

De wet voorziet ook een aantal rechten om te garanderen dat het OCMW je niet verplicht tot zaken die je in feite niet wil. Je hebt het recht op inlichtingen. Je hebt het recht om je vraag te verduidelijken bij de Raad van Maatschappelijk Welzijn die over je aanvraag beslist. Je kunt gratis in beroep gaan bij de arbeidsrechtbank, als je niet akkoord bent met de beslissing van het OCMW. Vooraleer je een overeenkomst met het OCMW tekent, heb je recht op 5 dagen bedenktijd. Die 5 dagen kunnen gebruikt worden om bijvoorbeeld rustig na te denken en te overleggen met andere mensen.

Ik zal het leefloon of andere financiële steun moeten terugbetalen

Niet waar!

Er is een groot verschil tussen een voorschot en een leefloon. Een leefloon moet nooit terugbetaald worden, behalve als achteraf blijkt dat je toch een ander inkomen had of als blijkt dat je valse verklaringen aflegde over je inkomsten.

Het OCMW kan ook voorschotten geven als je bijvoorbeeld te lang moet wachten tot je invaliditeitsuitkering of werkloosheidsvergoeding in orde is. Dit is dan een soort "overbruggingskrediet" dat je achteraf moet terugbetalen.

Het OCMW kan wel beslissen om je alles, een deel of niets te laten terugbetalen.

Als ik geld krijg van het OCMW, moeten mijn ouders of kinderen dit terugbetalen aan het OCMW

Soms waar!

En dit is ook begrijpelijk. Ouders zijn verplicht hun kinderen te helpen en omgekeerd. Het OCMW heeft een "verhaalplicht". Het OCMW is verplicht de geldelijke steun terug te vragen aan diegenen die wettelijk verplicht zijn de begunstigde te onderhouden. Dit zijn de ouders, de kinderen, de echtgenoot of de ex-echtgenoot tot het door de rechter vastgesteld onderhoudsgeld.

Voordat er een terugbetaling geëist wordt, gaat het OCMW na of de onderhoudsplichtigen wel in staat zijn om het geld terug te betalen. Als hun inkomen onder een bepaalde minimumdrempel is, moet men niets betalen. De mensen die zouden moeten betalen kunnen ook redenen aanbrengen waarom ze denken niet te moeten betalen, zoals hoge medische kosten. Dit noemt men billijkheidsredenen. Als het OCMW verwacht dat de inspanningen en kosten om het geld terug te krijgen hoger liggen dan de opbrengst, kan het beslissen om niet terug te vorderen. Het OCMW kan ook principieel beslissen om kosten van ouderen voor verblijf in een rustoord bij niemand terug te vorderen.

Ik kan niet terecht bij het OCMW als ik nog spaargeld of een eigen huis heb

Niet waar!

Als je nog spaargeld of een eigen huis hebt, kan je wel terecht bij het OCMW. Zelfs als je werkt en een loon krijgt, kan je steun krijgen.

Bij de berekening van de steun wordt je inkomen wel mee in rekening gebracht. In het eerste gedeelte van deze gids gaan wij hier dieper op in.

Sommige mensen, zoals vreemdelingen, krijgen meer van het OCMW dan anderen

Niet waar!

Sommige mensen krijgen niet meer dan anderen, maar zij krijgen soms wel andere dingen. Elke situatie, elk probleem is immers anders. Het OCMW onderzoekt elke vraag naar hulp afzonderlijk en gaat na welke oplossing het kan bieden in die speciale situatie. Het kan gebeuren dat twee personen die op het eerste zicht in dezelfde situatie leven, toch andere steun krijgen. Zo kan een gezin dat zijn huis verwarmt met stookolie, een verwarmingstoelage krijgen, terwijl dit niet voorzien is voor mensen die zich met aardgas verwarmen. Zo nodig kan een andere vorm van hulp geboden worden.

Daarnaast zijn er groepen van mensen in de samenleving met specifieke rechten en plichten. Jongeren onder de 25 jaar die een leefloon willen, zullen gevraagd worden om een persoonlijk integratieproject aan te gaan. Illegalen kunnen bij het OCMW enkel terecht voor dringende medische hulp. Het OCMW vangt asielzoekers wiens aanvraag tot erkenning nog in de eerste fase is, op in een lokaal opvanginitiatief. Zij krijgen geen financiële steun, behalve misschien wat zakgeld en ze mogen niet werken.

MIJN RECHTEN

Het recht op informatie

Als je informatie wilt, is het OCMW verplicht om je die te verschaffen

Het recht om bijgestaan te worden

Als je onderhandelt over je arbeidscontract of je geïndividualiseerd integratieproject kan je je laten bijstaan door iemand die je zelf kiest.

Het recht op een bedenperiode

Voordat je je arbeidscontract of je geïndividualiseerd integratieproject tekent, kan je 5 dagen uitstel vragen om hierover na te denken.

Het recht op een gesprek

Als je een gesprek wilt met je maatschappelijk werker moet hij of zij je een afspraak geven binnen de 5 werkdagen.

Het recht om gehoord te worden

Je kan vragen om gehoord te worden door de Raad voordat die een beslissing neemt die je aanbelangt.

Het recht op interest

Als het leefloon te laat uitbetaald wordt.

Het recht op beroep

Als je niet akkoord gaat met een beslissing van de Raad.

MIJN PLICHTEN

De plicht om mee te werken aan een sociaal onderzoek

Je moet de maatschappelijk werker bij je thuis binnen laten en alle documenten bezorgen die hij of zij je vraagt.

De plicht om het OCMW bepaalde toestemmingen te geven

Toestemmingen die het mogelijk maken dat zij informatie over je kunnen inwinnen (bij de belastingen, uw bank, enz.)

De plicht om mee te werken aan een medisch onderzoek

Op kosten van het OCMW, als je beweert dat je gezondheid het niet toelaat om te werken.

De plicht om wijzigingen door te geven

Over je identiteit, je inkomsten, de samenstelling van je huishouden, enz.

De verplichting om te antwoorden op oproepingen en de afspraken na te komen

NAWOORD

Vooraleer deze Gids beginnen te schrijven, ging de POD Maatschappelijke Integratie samen zitten met de gebruikersgroep van het OCMW van Gent. Samen gingen we na wat er zeker in deze Gids moest staan en wat er niet moest instaan.

Op het einde van de bijeenkomst, gaf één van de deelnemers onderstaand tekstje mee.

*“Wij mensen van het OCMW,
wij hebben het soms moeilijk.
Wij hebben door bepaalde situaties
problemen en daarmee gaan we met
deze problemen naar het OCMW
om het daar uit te leggen aan een
maatschappelijke assistente waar je
met open armen ontvangen wordt
en een vriendelijke glimlach,
je krijgt zoveel mogelijk informatie
van ze en als je nog twijfelt
zullen ze je gerust stellen”*

Melina,

Gebruikersgroep van het OCMW van Gent

